

Nr 14.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillämpning å Stockholms stad av vissa bestämmelser i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753) och lagen den 18 december 1953 (nr 754) om införande av kommunallagen.

Till konstitutionsutskottet ha båda kamrarna den 6 april 1954 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 197, vari Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 19 mars 1954, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

om tillämpning å Stockholms stad av vissa bestämmelser i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753) och lagen den 18 december 1953 (nr 754) om införande av kommunallagen.

Härigenom förordnas, att bestämmelserna i 50 § andra och tredje styckena, 55—57 §§ samt 61 § andra stycket kommunallagen den 18 december 1953, sistnämnda lagrum i vad gäller medel som avsatts till fond, ävensom stadgandena i 5 § lagen den 18 december 1953 om införande av kommunallagen skola äga motsvarande tillämpning å Stockholms stad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande motiveringen till lagförslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till det vid propositionen fogade protokollsutdraget.

Inledning. Den nya kommunallagen, som antogs år 1953, träder i kraft den 1 januari 1955. Den nya lagen avser icke Stockholms stad, vars kommunalstyrelse alltjämt regleras av lagen den 15 juni 1935 om kommunalstyrelse i Stockholm. Under år 1953 föranstaltade chefen för inrikesdepartementet — med uttalande att det finge anses värdefullt, om, liksom tidigare, viss likformighet rådde mellan kommunallagarna för Stockholm och för landet i övrigt — om översyn genom särskilda sakkunniga av kommunalagstiftningen för Stockholm. I direktiven för de sakkunniga framhölls, att det vore önskvärt, att en reviderad kommunalagstiftning för Stockholm kunde sättas i kraft samtidigt med den nya kommunallagen, alltså den 1 januari 1955, men att, om detta icke vore möjligt, de sakkunniga borde framlägga förslag — att underställas 1954 års riksdag — till sådana provisoriska lagstiftningsåtgärder i fråga om den kommunala fondbildningen, att olika bestämmelser i detta ämne icke bleve gällande för Stockholm och för landet i övrigt från den 1 januari 1955.

I en den 25 november 1953 dagtecknad skrivelse föreslogo de sakkunniga, med förmälan att förutsättningar icke förelåge att framlägga förslag till reviderad kommunalag för Stockholm inom sådan tid, att lagen kunde lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1955, viss provisorisk lagstiftning om fondbildning m. m. för Stockholms del att tillämpas från och med sistnämnda datum.

Yttranden över de sakkunnigas förslag avgåvos efter remiss av statskontoret och överståthållarämbetet. Överståthållarämbetet fogade vid sitt yttrande utlåtande från Stockholms stadsfullmäktige.

Det genom propositionen framlagda lagförslaget grundar sig på de sakkunnigas förslag.

Gällande bestämmelser. Den särskilda lagen av år 1935 om kommunalstyrelse i Stockholm innehåller inga bestämmelser om fondbildning. Sådana meddelas i stället — liksom för andra kommuner — i lagen den 6 december 1946 om kommunal fondbildning. Vissa bestämmelser av intresse i detta sammanhang meddelas även i lagen den 12 juni 1936 angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom.

Enligt 1946 års fondbildningslag — vilken avlöste lagen den 1 juni 1936 om kommunal fondbildning — äger kommun för framtida ändamål avsätta medel till fyra olika slag av fonder, nämligen särskild fond, allmän investeringsfond, skatteregleringsfond och tillfällig fond. Av särskilda fonder nämnas i fondbildningslagen fyra typer, och såsom tillfälliga fonder be-

tecknas där uttryckligen tre slags fonder. Sammanlagt nämnas således i fondbildningslagen nio fondtyper, och kommun kan under vissa betingelser avsätta medel jämväl till andra fonder. Fondbildningslagen innehåller, jämte regler om de olika fondtyperna, vissa för samtliga slag av fonder gemensamma bestämmelser, däribland en om anbringande och nyttjande av fondmedel.

I 1936 års lag angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom meddelas vissa regler om skydd för kommuns förmögenhet. Sålunda stadgas i första stycket förbud för kommun att utan Kungl. Maj:ts medgivande använda ersättning, som uppburits vid försäljning av tillgång för stadigvarande bruk eller på grund av försäkring av sådan egendom, för annat ändamål än anskaffande av annan dylik tillgång eller för avsättning till fond. Enligt andra stycket i lagen må kommun icke utan Kungl. Maj:ts medgivande använda överskott å lån, som med Kungl. Maj:ts tillstånd upptagits, för annat ändamål än för avsättning till fond.

Den nya *kommunallagen* innehåller regler om fondbildning, anbringande av medel och kommunalt förmögenhetsskydd i övrigt, vilka regler i fråga om landskommuner, köpingar, municipalsamhällen och andra städer än Stockholm ersätta de i fondbildningslagen och 1936 års nyssnämnda lag meddelade bestämmelserna. Kommunallagens regler härutinnan innebära en avsevärd förenkling i förhållande till nu gällande ordning. Såsom exempel kan nämnas, att antalet särskilt reglerade fondtyper nedbragts till fem. Reglerna om fondbildning meddelas i 55—57 §§, vilka ingå som en särskild avdelning i kapitlet (4 kap.) om kommunens drätsel. Detta kapitel inledes med ett stadgande, 50 §, om det kommunala förmögenhetsskyddet. I fråga om anbringande av fondmedel gälla enligt kommunallagen bestämmelser i andra stycket av 61 §, vilka reglera placeringen av alla slag av kommunala medel.

I 5 § lagen om införande av kommunallagen meddelas vissa bestämmelser om äldre fonder vid övergången till de nya reglerna.

Angående motiveringen för de nyheter i nu förevarande hänseenden, som kommunallagen innebär, torde få hänvisas till propositionen nr 210/1953, särskilt s. 162—164 och 173—176, samt till konstitutionsutskottets utlåtande nr 22/1953, s. 47 f. och 51 f.

De sakkunniga för översyn av kommunallagstiftningen för Stockholm framhöllo i sin förut nämnda skrivelse, att utgångspunkten för deras förslag varit att så vitt möjligt samma bestämmelser i fråga om den kommunala fondbildningen skulle bli gällande för Stockholm som för övriga kommuner från den 1 januari 1955 samt att de vidare ansett sig böra utgå ifrån att genom sådana provisoriska lagstiftningsåtgärder skulle givas

förutsättningar också för att 1936 års lag angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom skulle kunna från angivna datum upphävas även i vad avsåge Stockholm.

I en vid skrivelsen fogad promemoria lämnades en redogörelse för en av de sakkunniga företagen undersökning rörande möjligheten att tillämpa fondbildningsreglerna i kommunallagen å Stockholms stads i bokslutet för år 1952 redovisade fonder. I en i promemorian intagen tablå angåvos dessa fonder, enligt vilket lagrum i 1936 eller 1946 års fondbildningslag varje fond bildats samt det lagrum i kommunallagen som skulle bli tillämpligt å fonden.

I promemorian uppgavs vidare, att av undersökningen framgått att inga formella eller redovisningstekniska svårigheter föreläge mot att tillämpa de nya reglerna å befintliga fonder, att anvisningarna i promulgationslagen till kommunallagen om disposition m. m. av de enligt 1936 och 1946 års fondbildningslagar anordnade fonderna ej heller syntes medföra några problem samt att några för Stockholm speciella förhållanden som skulle påkalla att de nya för riket i övrigt gällande fondbildningsreglerna ej skulle kunna tillämpas vid framtida fondavsättningar ej syntes finnas.

Vid de sakkunnigas skrivelse var fogat utkast till lag angående tillämpning å Stockholms stad av vissa bestämmelser i kommunallagen m. m. Utkastet var av i sak samma innebörd som det genom propositionen framlagda lagförslaget.

Under *remissbehandlingen* tillstyrktes utkastet av överståthållarämbetet och Stockholms stadsfullmäktige och lämnades i huvudsak utan erinran av statskontoret.

Föredragande departementschefen, statsrådet Hedlund, har i sitt yttrande redogjort för vad som framkommit under lagstiftningsärendet. Han har där- efter återopat vad som i direktiven för de sakkunniga yttrats därom att i fråga om fondbildning olika regler icke borde gälla för Stockholm och för landet i övrigt efter den 1 januari 1955. I anslutning härtill har han uttalat, att han, då han funnit de sakkunnigas förslag tillgodose syftet att i detta hänseende åstadkomma likformighet, förordade förslaget.

Departementschefen har vidare uttalat, att av de sakkunniga föreslagen övergångsbestämmelse — enligt vilken 1946 års fondbildningslag och 1936 års lag angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom från och med den 1 januari 1955 icke skulle äga tillämpning å Stockholms stad — under departementsbehandlingen ändrats med hänsyn till att i en annan proposition (nr 207) till årets riksdag föreslagits, att de två nämnda lagarna skola upphävas.

Utskottet. Såsom framhölls i direktiven för de sakkunnigas utredning, hade det varit önskvärt, att den med kommunallagsreformen sammanhängande revisionen av kommunallagstiftningen för Stockholm kunnat genomföras samtidigt med att den nya kommunallagen träder i kraft den 1 januari 1955. Då detta visat sig ogörligt och då, såsom understrukits av departementschefen, i fråga om fondbildning olika regler icke böra gälla för Stockholm och för landet i övrigt efter nämnda dag, synes lämpligt, att kommunallagens regler om fondbildning — samt om vissa därmed sammanhängande ämnen — provisoriskt göras tillämpliga på Stockholm. Det i propositionen framlagda förslaget till härför erforderliga bestämmelser har icke givit utskottet anledning till erinran.

Den av departementschefen nämnda propositionen (nr 207) till årets riksdag, vari föreslagits, bland annat, att fondbildningslagen och lagen angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom skola upphävas, har liksom förevarande proposition hänvisats till konstitutionsutskottet. Utskottet har i denna dag avgivet utlåtande (nr 13) tillstyrkt propositionen nr 207.

Under hänvisning till vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen — under förutsättning att riksdagen antager det i propositionen nr 207 framlagda förslaget till lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse — måtte antaga det i förevarande proposition, nr 197, framlagda förslaget till lag om tillämpning å Stockholms stad av vissa bestämmelser i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753) och lagen den 18 december 1953 (nr 754) om införande av kommunallagen.

Stockholm den 29 april 1954.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Elmgren*, Hällgren*, Sandberg, Fritiof Karlsson*, Erik Olsson*, Olsén* och Sigfrid Larsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Hallén, von Friesen, Håstad, Spångberg, Larsson i Julita, Nordkvist, Gustafsson i Bogla*, Hammar*, Larsson i Luttra och Adamsson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.